

Izvještaj

ZADOVOLJSTVO TURIZMOM

**Stavovi
lokalnog
stanovništva**

SADRŽAJ

1	ZADOVOLJSTVO TURIZMOM LOKALNOG STANOVNIŠTVA OPĆINE PAKOŠTANE	3
2	METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	4
2.1	Opis uzorka	6
3	REZULTATI.....	9
3.1	Obvezni pokazatelji održivosti Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva	9
	Ukupan skup ispitanika	10
	Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma	10
	Usporedba pokazatelja.....	11
3.2	Obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta	12
3.2.1	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika.....	12
3.2.2	Utjecaj turizma na izgled destinacije	14
3.2.3	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.....	16
3.2.4	Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone	18
3.2.5	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	20
3.2.6	Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	22
3.2.7	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone	24
3.2.8	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	26
3.3	Specifični pokazatelji održivosti	28
3.3.1	Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva.....	28
3.3.2	Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-3).....	32
3.3.3	Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma.....	37
3.4	Dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta	40
3.5	Izračun pokazatelja po zonama.....	60
	Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva	60
	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	60
	Utjecaj turizma na izgled destinacije.....	60
	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora.....	61
	Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone	61
	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	61
	Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	62
	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone.....	62
	Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	62
	Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	63
	Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnik.....	63
4	ZAKLJUČAK.....	64
4.1	Sažetak pokazatelja.....	65
	PRILOG – UPITNIK.....	68
	Sažetak Izvještaja o zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom općine Pakoštane.....	75

1 ZADOVOLJSTVO TURIZMOM LOKALNOG STANOVNIŠTVA OPĆINE PAKOŠTANE

Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života u općini Pakoštane provodi se u skladu sa *Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života* (Ministarstvo turizma i sporta RH, verzija V_1.2, lipanj 2025.), Zakonom o turizmu te *Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma* (NN 112/2024).

Svrha ovog istraživanja jest sustavno praćenje društvenih učinaka turizma, s posebnim naglaskom na percepciju i zadovoljstvo lokalne zajednice razvojem turizma. Prikupljeni podatci koriste se za izračun obveznih i specifičnih pokazatelja održivosti, kao i pokazatelja prihvatnog kapaciteta, čime se osigurava usklađenost turističkog razvoja s potrebama i očekivanjima stanovnika.

Ciljevi istraživanja obuhvaćaju:

- utvrđivanje razine zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom,
- identifikaciju pozitivnih i negativnih učinaka turizma na kvalitetu života,
- procjenu percepcije turizma u odnosu na identitet i autentičnost mjesta,
- vrednovanje stavova o prostornim, ekološkim i društvenim učincima turističkog i ekonomskog razvoja,
- uključivanje perspektive stanovnika u planiranje održivog upravljanja destinacijom.

Analiza rezultata pridonosi transparentnosti i participativnom upravljanju te omogućava usmjeravanje razvoja turizma u općini Pakoštane prema modelu koji podjednako uvažava potrebe stanovnika i očekivanja posjetitelja. Rezultati omogućuju donositeljima odluka kreiranje strategija koje doprinose razvoju turizma na način koji uvažava interese lokalne zajednice te pridonosi održivom i odgovornom upravljanju destinacijama.

Izveštaj je strukturiran u četiri poglavlja. Nakon uvodnog poglavlja, u drugom se prikazuje metodologija istraživanja s opisom uzorka i korištenog upitnika. Drugo poglavlje donosi rezultate analizirane kroz obvezne pokazatelje održivosti, pokazatelje prihvatnog kapaciteta i specifične pokazatelje. Treće poglavlje zaključeno je s izračunima dodatnih pokazatelja. Četvrto poglavlje donosi zaključna razmatranja i sažeti prikaz svih pokazatelja.

2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metodološki okvir istraživanja temelji se na *Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života* (MINTS, 2025) te osigurava usklađenost postupaka s nacionalno propisanom metodologijom praćenja pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta. Istraživanje je koncipirano tako da se omogući reprezentativno prikupljanje podataka od lokalnog stanovništva, uz jasno definirane instrumente i postupke obrade, a s ciljem dobivanja uvida u percepciju turizma i njegovih učinaka na svakodnevni život.

Okvir uzorka obuhvaćao je stalne stanovnike općine Pakoštane u dobi od 18 do 75 godina. Podatci o broju stanovnika prema spolu i mjestu prebivališta preuzeti su iz Popisa stanovništva 2021. godine, a prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1. Broj stanovnika općine Pakoštane prema Popisu 2021.

Mjesto	Broj stanovnika	%
Pakoštane	2 180	53
Drage	933	23
Vrana	778	19
Vrgada	209	5
Ukupno Pakoštane	4 100	100
Muškarci	2 104	51
Žene	1 996	49

Iako općina Pakoštane ima manje od 5 000 stanovnika, istraživanje je planirano tako da se osigura reprezentativnost prema spolu i mjestu prebivanja, s ciljem prikupljanja više od 300 ispitanika. Za prikupljanje podataka korištena je online metoda putem platforme Alchemer, a upitnik je bio dostupan u razdoblju od 29. kolovoza do 20. rujna 2025. godine.

Slika 1. Početni zaslon istraživanja

Istraživanje zadovoljstva stanovnika općine Pakoštane turizmom u mjestu

Istraživanje zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom

Poštovani,

u tijeku je nacionalno prikupljanje podataka o [zadovoljstvu lokalnog stanovništva sa stanjem turizma u općini Pakoštane](#) te provodimo prikupljanje Vaših stajališta o turizmu našeg mjesta. Ljubazno Vas molimo da izdvojite 5 minuta za anonimni upitnik te iskreno odgovorite na postavljena pitanja. Vaši zbirni odgovori bit će uključeni u Plan upravljanja našom destinacijom.

Srdačan pozdrav,
Turistička zajednica općine Pakoštane

Nastavak

Upitnik je sadržavao obvezne varijable definirane Smjernicama Ministarstva, uz dodatna pitanja prilagođena specifičnim potrebama Plana upravljanja turizmom općine Pakoštane. Istraživanje je provedeno u razdoblju posezone, a distribucija anketne poveznice organizirana je preko društvenih mreža te, gdje je bilo prikladno, putem letaka s ugrađenim QR kodom koji je vodio izravno na početak ankete.

Slika 2. Letak s QR kodom za pristup istraživanju

Prikupljanje podataka trajalo je tri tjedna uz kontinuirano praćenje strukture ispitanika prema spolu i mjestu prebivališta, u skladu s popisnim podacima za općinu Pakoštane (Tablica 1). Time je osigurano da rezultati istraživanja odražavaju demografske značajke lokalne zajednice.

2.1 Opis uzorka

U istraživanju zadovoljstva lokalnih stanovnika turizmom u općini Pakoštane sudjelovalo je 317 ispitanika. Struktura uzorka oblikovana je tako da što bolje odražava sociodemografski profil stvarne populacije prema mjestu stanovanja i spolu. U Tablici 2 prikazana je usporedba udjela stanovnika u uzorku i populaciji, čime se osigurava procjena reprezentativnosti prikupljenih podataka.

Tablica 2. Usporedba populacije i uzorka prema spolu i mjestu

Mjesto	Uzorak		Populacija		Odstupanja
	Broj stanovnika	%	Broj stanovnika	%	
Pakoštane	161	53,14	2 180	53,17	-0,04
Drage	69	22,77	933	22,76	+0,02
Vrana	49	16,17	778	18,98	-2,80
Vrgada	24	7,92	209	5,10	+2,82
Ukupno Pakoštane	303	100,00	4 100	100	
Muškarci	156	50,65	2 104	51,32	-0,67
Žene	154	49,35	1 996	48,68	+0,67
Ukupno Pakoštane	310	100,00	4 100	100,00	

Rezultati pokazuju da se udjeli ispitanika prema mjestu stanovanja i spolu u uzorku razlikuju od stvarne populacije za najviše $\pm 2,8$ postotna boda, što je unutar granica prihvatljivog odstupanja. Takva raspodjela ukazuje na uravnoteženost uzorka u odnosu na ključne demografske varijable i omogućuje daljnju analizu stavova stanovnika s dovoljno visokim stupnjem pouzdanosti. Veličina uzorka ($n = 317$) omogućuje procjenu stavova lokalnog stanovništva s marginom pogreške od približno $\pm 5\%$ na razini pouzdanosti od 95%, što je dostatno za generaliziranje zaključaka na razinu populacije općine Pakoštane.

Iako se u Smjernicama preporučuje mogućnost ponderiranja rezultata prema spolu i dobi u slučaju većih odstupanja između uzorka i populacije, u ovom istraživanju takva potreba nije postojala. Struktura uzorka bila je dovoljno usklađena s populacijom prema spolu i mjestu stanovanja, a odstupanja su se kretala unutar granica prihvatljivosti za online istraživanja. Stoga se rezultati prikazuju bez dodatnog utežavanja.

Većina ispitanika (95,9%) ima stalno prebivalište u općini Pakoštane. U nastavku se prikazuju sociodemografske karakteristike uzorka koje pružaju detaljniji uvid u strukturu sudionika istraživanja (Tablica 3).

Tablica 3. Socio-demografske karakteristike

Dob	n	%	Mjesečna primanja kućanstva	n	%
18 do 25	30	9,5	Do 500 €	4	1,3
26 do 35	51	16,1	501 – 1 000 €	20	6,3
36 do 45	91	28,8	1 001 – 1 500 €	56	17,7
46 do 55	96	30,4	1 501 – 2 000 €	99	31,3
56 do 65	41	13,0	2 001 – 3 000 €	75	23,7
66 do 75	7	2,2	3 001 – 4 000 €	20	6,3
Ukupno	316	100,0	4 001 – 5 000 €	7	2,2
Obrazovanje	n	%	5 001 € i više	11	3,5
Srednja škola ili niže	114	36,1	Ne znam/ne želim odgovoriti	24	7,6
Viša škola	75	23,7	Ukupno	316	100,0
Fakultet i viši stupnjevi	112	35,4	Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je	n	%
Bez odgovora/ne želim odgovoriti	15	4,7	Glavni izvor prihoda	59	18,8
Ukupno	316	100,0	Dodatni izvor prihoda	190	60,5
			Nemate nikakav prihod od turizma	65	20,7
			Ukupno	314	100,0

Socio-demografske karakteristike ispitanika pokazuju da je uzorak najviše zastupljen stanovnicima u dobi između 36 i 55 godina (59,2%), dok su mlađe skupine (18–25 i 26–35 godina) činile 25,6% uzorka. Najmanje je sudionika starije životne dobi (66–75 godina), što je očekivano s obzirom na korištenu online metodu prikupljanja podataka.

Prema obrazovanju, najveći udio čine ispitanici sa završenom srednjom školom ili nižim obrazovanjem (36,1%), dok je gotovo jednako zastupljen udio s fakultetskim i višim stupnjem obrazovanja (35,4%). Višu školu završilo je 23,7% ispitanika, a 4,7% nije željelo dati odgovor na ovo pitanje. Ovakva raspodjela obrazovne strukture upućuje na relativno uravnotežen uzorak između srednje i visokoobrazovanih sudionika.

Mjesečna primanja kućanstava ispitanika najčešće se kreću u rasponu od 1.501 do 3.000 eura (55%), dok manji udio prijavljuje niže ili više razine primanja. Primanja do 1.000 eura ostvaruje 7,6% kućanstava, a više od 4.000 eura njih 5,7%. Oko 7,6% ispitanika nije željelo ili nije moglo odgovoriti na ovo pitanje.

Konačno, kada je riječ o povezanosti kućanstava s turizmom, 60,5% ispitanika navelo je da turizam predstavlja dodatni izvor prihoda, dok je za 18,8% on glavni izvor prihoda. Petina ispitanika (20,7%) ne ostvaruje nikakve prihode od turizma. Ovakva struktura potvrđuje visoku razinu gospodarske povezanosti lokalnog stanovništva s turizmom, pri čemu je većina vezana uz turizam u obliku dopunskog izvora prihoda.

Kako bi se procijenio utjecaj gospodarske povezanosti s turizmom na stavove lokalnog stanovništva, ispitanici su razvrstani u dvije skupine: one koji ostvaruju prihode od turizma (glavni ili dodatni izvor prihoda) i one koji ne ostvaruju nikakve prihode od turizma. Tablica 4 prikazuje raspodjelu ispitanika prema tom kriteriju.

Tablica 4. Ispitanici prema prihodu od turizma

Osobni (ili članova kućanstva) prihod od turizma	n	%
Ostvaruju prihod od turizma	249	79,3
Bez prihoda od turizma	65	20,7
Ukupno	314	100,0

Rezultati pokazuju da većina ispitanika (79,3%) ostvaruje određene prihode od turizma, dok petina ispitanika (20,7%) nema gospodarsku povezanost s turističkim aktivnostima. Ovakva struktura ukazuje na snažnu uključenost lokalnog stanovništva u turističke procese, pri čemu turizam predstavlja važan, ali ne i univerzalan izvor prihoda u zajednici.

Ukupno gledano, metodološki postupak osigurao je prikupljanje podataka na uzorku koji je u velikoj mjeri usklađen sa strukturom populacije općine Pakoštane. Odabrana metoda prikupljanja, razdoblje provedbe istraživanja i kontrola reprezentativnosti doprinijeli su pouzdanosti rezultata te stvaraju čvrst temelj za analizu stavova lokalnog stanovništva o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života. Uzorak se pritom odlikuje visokom zastupljenošću radno aktivne populacije, uravnoteženom obrazovnom strukturom te činjenicom da se turizam u većini kućanstava pojavljuje kao dopunski, a rjeđe kao glavni izvor prihoda.

U nastavku izvještaja prikazuju se rezultati istraživanja strukturirani prema obveznim, specifičnim i pokazateljima prihvatnog kapaciteta.

3 REZULTATI

U ovom poglavlju prikazuju se rezultati istraživanja stavova lokalnog stanovništva općine Pakoštane o turizmu i njegovom utjecaju na kvalitetu života. Rezultati su strukturirani u četiri skupine pokazatelja, u skladu sa Smjernicama Ministarstva turizma i sporta: obvezni pokazatelji održivosti, obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta, specifični pokazatelji održivosti te dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta. Svaka skupina prikazana je najprije na ukupnom skupu ispitanika, a zatim i kroz usporedbu između stanovnika koji ostvaruju prihode od turizma i onih koji ne ostvaruju takve prihode. Na taj se način omogućuje uvid u razlike u percepcijama i stavovima među različitim društveno-ekonomskim skupinama unutar lokalne zajednice, što predstavlja važnu osnovu za daljnje planiranje i upravljanje razvojem turizma u destinaciji.

Napomena: Prije prikaza pojedinačnih pokazatelja važno je napomenuti da se ukupan broj ispitanika razlikuje od pitanja do pitanja. Naime, nisu svi ispitanici odgovorili na sva pitanja iz upitnika, pa se veličina uzorka (n) u analizama može mijenjati.

3.1 Obvezni pokazatelji održivosti Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva

U ovom se dijelu prikazuju rezultati vezani uz obvezne pokazatelje održivosti, s naglaskom na zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma u destinaciji. Ovi pokazatelji omogućuju osnovnu procjenu percepcije turizma u zajednici i čine temelj za usporedbu među destinacijama na nacionalnoj razini. Rezultati su najprije prikazani za ukupan skup ispitanika, a zatim uspoređeni prema tome ostvaruju li kućanstva prihode od turizma ili ne.

U skladu sa Smjernicama Ministarstva turizma i sporta (2025), obvezni pokazatelji održivosti obuhvaćaju zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma u destinaciji.

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje A1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje A1}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: **A1. Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva**

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	n	%	Kumulativni %
U potpunosti nezadovoljan/na	23	7,3	7,3
Nezadovoljan/na	45	14,3	21,6
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	113	35,9	57,5
Zadovoljan/na	113	35,9	93,3
U potpunosti zadovoljan/na	21	6,7	100,0
Ukupno	315	100,0	

Pokazatelj održivosti

Zadovoljstvo razvojem turizma

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{113 + 21}{315} \times 100\% = 42,54\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
U potpunosti nezadovoljan/na	21	8,5	2	3,1
Nezadovoljan/na	33	13,3	12	18,5
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	81	32,7	32	49,2
Zadovoljan/na	95	38,3	16	24,6
U potpunosti zadovoljan/na	18	7,3	3	4,6
Ukupno	248	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj održivosti

Zadovoljstvo razvojem turizma

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{95 + 18}{248} \times 100\% = 45,56\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj održivosti

Zadovoljstvo razvojem turizma

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih turizmom} = \frac{16 + 3}{65} \times 100\% = 29,23\%$$

Usporedba pokazatelja

Zadovoljstvo razvojem turizma	Ukupno	42,54%
	Prihod od turizma	45,56%
	Bez prihoda od turizma	29,23%

Usporedba pokazatelja ZL-2 pokazuje da je zadovoljstvo razvojem turizma u ukupnom uzorku 42,5%. Među stanovnicima koji ostvaruju prihode od turizma zadovoljstvo iznosi 45,6%, dok je u skupini bez prihoda od turizma 29,2%.

Ova razlika upućuje na to da ekonomska korist od turizma značajno oblikuje percepciju njegovih učinaka, što naglašava potrebu za širim uključivanjem lokalnog stanovništva u koristi od turističkog razvoja.

3.2 Obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta

Obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta prikazuju percepciju lokalnog stanovništva kako turistički razvoj utječe na svakodnevni život u destinaciji. Njihova je svrha mjeriti razinu pritiska turizma na zajednicu i resurse destinacije te omogućiti usporedivost među različitim destinacijama u Hrvatskoj.

Pokazatelji obuhvaćaju stavove o doprinosu turizma lokalnom blagostanju, utjecaju na izgled destinacije, korištenju javnog prostora, razini buke, apartmanizaciji, odlaganju otpada, gužvama u prometu te gužvama na ulicama i javnim površinama. Na taj se način procjenjuje koliko stanovnici doživljavaju turizam kao pozitivan ili negativan čimbenik u svakodnevnom životu.

3.2.1 Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{\text{broj ispitanika koji su odgovorili 2 ili 3 na pitanje PH1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH1}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično.

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	n	%	Kumulativni %
Smanjuje kvalitetu života	43	13,7	13,7
Pomaže u održanju kvalitete života	126	40,0	53,7
Pomaže u unapređenju kvalitete života	122	38,7	92,4
Nema nikakav učinak	24	7,6	100,0
Ukupno	315	100,0	

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{126 + 122}{315} \times 100\% = 78,73\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Smanjuje kvalitetu života	28	11,2	15	23,1
Pomaže u održanju kvalitete života	100	40,2	26	40,0
Pomaže u unapređenju kvalitete života	110	44,2	11	16,9
Nema nikakav učinak	11	4,4	13	20,0
Ukupno	249	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{100 + 110}{249} \times 100\% = 84,34\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{26 + 11}{65} \times 100\% = 56,92\%$$

Usporedba pokazatelja

Turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika	Ukupno	78,73%
	Prihod od turizma	84,34%
	Bez prihoda od turizma	56,92%

3.2.2 Utjecaj turizma na izgled destinacije

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje PH2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH2}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH2. Kako turistički razvoj utječe na izgled mjesta.

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na izgled destinacije	n	%	Kumulativni %
Puno ružnije	27	8,6	8,6
Ružnije	41	13,1	21,7
Niti ružnije, niti ljepše	94	29,9	51,6
Ljepše	124	39,5	91,1
Puno ljepše	28	8,9	100,0
Ukupno	314	100,0	

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (2)

Izgled destinacije

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije} = \frac{124 + 28}{314} \times 100\% = 48,41\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na izgled destinacije	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Puno ružnije	21	8,4	6	9,4
Ružnije	34	13,7	7	10,9
Niti ružnije, niti ljepše	66	26,5	28	43,8
Ljepše	107	43,0	17	26,6
Puno ljepše	21	8,4	6	9,4
Ukupno	249	100,0	64	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (2)

Izgled destinacije

$$\begin{aligned} & \% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije} \\ & = \frac{107 + 21}{249} \times 100\% = 51,41\% \end{aligned}$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (2)

Izgled destinacije

$$\begin{aligned} & \% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije} \\ & = \frac{17 + 6}{64} \times 100\% = 35,94\% \end{aligned}$$

Usporedba pokazatelja

Izgled destinacije	Ukupno	48,41%
	Prihod od turizma	51,41%
	Bez prihoda od turizma	35,94%

3.2.3 Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na pitanje PH3}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH3}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH3. Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora i prikladnost korištenja za potrebe stanovnika	n	%	Kumulativni %
Puno manje	34	10,9	10,9
Manje	55	17,6	28,5
Niti manje, niti više	106	34,0	62,5
Više	100	32,1	94,6
Puno više	17	5,4	100,0
Ukupno	312	100,0	

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Korištenje javnog prostora

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora} = \frac{100 + 17}{312} \times 100\% = 37,50\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora i prikladnost korištenja za potrebe stanovnika	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Puno manje	28	11,3	6	9,5
Manje	47	19,0	8	12,7
Niti manje, niti više	74	30,0	31	49,2
Više	84	34,0	15	23,8
Puno više	14	5,7	3	4,8
Ukupno	247	100,0	63	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Korištenje javnog prostora

$$\begin{aligned} & \% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora} \\ & = \frac{84 + 14}{247} \times 100\% = 39,68\% \end{aligned}$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Korištenje javnog prostora

$$\begin{aligned} & \% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora} \\ & = \frac{15 + 3}{63} \times 100\% = 28,57\% \end{aligned}$$

Usporedba pokazatelja

Korištenje javnog prostora	Ukupno	37,50%
	Prihod od turizma	39,68%
	Bez prihoda od turizma	28,57%

3.2.4 Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih bukom} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje PH4}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH4}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH4. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	n	%
Veliki problem	61	19,4
Mali problem	103	32,8
Nije problem	150	47,8
Ukupno	314	100,0

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija razinom buke

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih bukom} = \frac{61}{314} \times 100\% = 19,43\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	45	18,2	16	24,6
Mali problem	87	35,2	15	23,1
Nije problem	115	46,6	34	52,3
Ukupno	247	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija razinom buke

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih bukom} = \frac{45}{247} \times 100\% = 18,22\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija razinom buke

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih bukom} = \frac{16}{65} \times 100\% = 24,62\%$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija razinom buke	Ukupno	19,43%
	Prihod od turizma	18,22%
	Bez prihoda od turizma	24,62%

3.2.5 Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2 na pitanje PH5}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH5}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH5. Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor.

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na život u destinaciji	n	%	Kumulativni %
Puno lošiji	28	8,9	8,9
Lošiji	58	18,4	27,2
Niti lošiji, niti bolji	83	26,3	53,5
Bolji	119	37,7	91,1
Puno bolji	28	8,9	100,0
Ukupno	316	100,0	

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije} = \frac{28 + 58}{316} \times 100\% = 27,22\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na život u destinaciji	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Puno lošiji	19	7,6	9	13,8
Lošiji	48	19,3	10	15,4
Niti lošiji, niti bolji	64	25,7	19	29,2
Bolji	98	39,4	20	30,8
Puno bolji	20	8,0	7	10,8
Ukupno	249	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane

$$\begin{aligned} \% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije} &= \frac{19 + 48}{249} \times 100\% \\ &= 26,91\% \end{aligned}$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije} = \frac{9 + 10}{65} \times 100\% = 29,23\%$$

Usporedba pokazatelja

Pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane	Ukupno	27,22%
	Prihod od turizma	26,91%
	Bez prihoda od turizma	29,23%

3.2.6 Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje PH6}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH6}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH6. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	n	%
Veliki problem	176	56,1
Mali problem	82	26,1
Nije problem	56	17,8
Ukupno	314	100,0

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom} = \frac{176}{314} \times 100\% = 56,05\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	143	57,9	33	50,8
Mali problem	66	26,7	15	23,1
Nije problem	38	15,4	17	26,2
Ukupno	247	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom

$$\begin{aligned} \% \text{ stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom} &= \frac{143}{247} \times 100\% \\ &= 57,90\% \end{aligned}$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom} = \frac{33}{65} \times 100\% = 50,77\%$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom	Ukupno	56,05%
	Prihod od turizma	57,90%
	Bez prihoda od turizma	50,77%

3.2.7 Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom u prometu} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje PH7}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH7}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH7. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	n	%
Veliki problem	159	50,5
Mali problem	91	28,9
Nije problem	65	20,6
Ukupno	315	100,0

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (7)

Iritacija gužvom u prometu

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom u prometu} = \frac{159}{315} \times 100\% = 50,48\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	125	50,2	34	53,1
Mali problem	77	30,9	13	20,3
Nije problem	47	18,9	17	26,6
Ukupno	249	100,0	64	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (7)

Iritacija gužvom u prometu

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom u prometu} = \frac{125}{249} \times 100\% = 50,20\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (7)

Iritacija gužvom u prometu

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom u prometu} = \frac{34}{64} \times 100\% = 53,13\%$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija gužvom u prometu	Ukupno	50,48%
	Prihod od turizma	50,20%
	Bez prihoda od turizma	53,13%

3.2.8 Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama/ javnim površinama} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanje PH8}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje PH8}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: PH8. Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	n	%
Veliki problem	91	28,9
Mali problem	112	35,6
Nije problem	112	35,6
Ukupno	315	100,0

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (8)

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama javnim površinama} = \frac{91}{315} \times 100\% = 28,89\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	67	27,0	24	36,9
Mali problem	96	38,7	15	23,1
Nije problem	85	34,3	26	40,0
Ukupno	248	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (8)

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

$$\begin{aligned} \% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama javnim površinama} &= \frac{67}{248} \times 100\% \\ &= 27,02\% \end{aligned}$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (8)

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

$$\begin{aligned} \% \text{ stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama javnim površinama} &= \frac{24}{65} \times 100\% \\ &= 36,92\% \end{aligned}$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	Ukupno	28,89%
	Prihod od turizma	27,02%
	Bez prihoda od turizma	36,92%

3.3 Specifični pokazatelji održivosti

Specifični pokazatelji održivosti odnose se na percepciju lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na kvalitetu života, identitet mjesta i razinu stresa povezanog s turizmom. Oni omogućuju dublje razumijevanje načina na koji lokalna zajednica doživljava turistički razvoj i njegove društvene učinke.

3.3.1 Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

Formula za izračun (B1)

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{\text{broj ispitanika koji su odgovorili 2 ili 3 na pitanje B1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje B1}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: **B1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu.**

Ukupan skup ispitanika (B1)

Podatci za izračun

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	n	%
Smanjuje kvalitetu života	46	14,6
Pomaže u održanju kvalitete života	122	38,9
Pomaže u unapređenju kvalitete života	122	38,9
Nema nikakav učinak	24	7,6
Ukupno	314	100,0

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

$$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života} = \frac{122 + 122}{314} \times 100\% = 77,71\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Smanjuje kvalitetu života	30	12,1	16	25,0
Pomaže u održanju kvalitete života	105	42,3	16	25,0
Pomaže u unapređenju kvalitete života	104	41,9	17	26,6
Nema nikakav učinak	9	3,6	15	23,4
Ukupno	248	100,0	64	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{105 + 104}{248} \times 100\% = 84,27\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života

$$= \frac{16 + 17}{64} \times 100\% = 51,56\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva	Ukupno	77,71%
	Prihod od turizma	84,27%
	Bez prihoda od turizma	51,56%

Formula za izračun (B2)

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{\text{broj ispitanika koji su odgovorili 4 ili 5 na pitanje B2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje B2}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: B2. Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u mjestu.

Ukupan skup ispitanika (B2)

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	n	%	Kumulativni %
U potpunosti nezadovoljan/na	25	7,9	7,9
Nezadovoljan/na	26	8,2	16,1
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	105	33,2	49,4
Zadovoljan/na	133	42,1	91,5
U potpunosti zadovoljan/na	27	8,5	100,0
Ukupno	316	100,0	

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{133 + 27}{316} \times 100\% = 50,63\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Koliko ste sveukupno zadovoljni životom u mjestu	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
U potpunosti nezadovoljan/na	19	7,6	6	9,2
Nezadovoljan/na	19	7,6	7	10,8
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	82	32,9	22	33,8
Zadovoljan/na	108	43,4	24	36,9
U potpunosti zadovoljan/na	21	8,4	6	9,2
Ukupno	249	100,0	65	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{108 + 21}{249} \times 100\% = 51,81\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = \frac{24 + 6}{65} \times 100\% = 46,15\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu	Ukupno	50,36%
	Prihod od turizma	51,81%
	Bez prihoda od turizma	46,15%

3.3.2 Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-3)

Formula za izračun – pozitivan utjecaj

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 i na C1 i na C2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanja C1 i C2}} \times 100\%$$

Formula za izračun – negativan utjecaj

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2 na C1 ili na C2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanja C1 i C2}} \times 100\%$$

Potrebne varijable: C1. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost? C2. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	26	8,2	18	5,7
negativan utjecaj	40	12,7	33	10,4
niti negativan, niti pozitivan utjecaj	96	30,4	95	30,1
pozitivan utjecaj	127	40,2	145	45,9
izrazito pozitivan utjecaj	27	8,5	25	7,9
Ukupno	316	100,0	316	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{127 + 27}{316} \times 100\% = 48,73\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{145 + 25}{316} \times 100\% = 53,80\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{48,73\% + 53,80\%}{2} = 51,27\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{26 + 40}{316} \times 100\% = 20,89\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{18 + 33}{316} \times 100\% = 16,14\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{20,89\% + 16,14\%}{2} = 18,52\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	20	8,0	15	6,0
negativan utjecaj	31	12,4	28	11,2
niti negativan, niti pozitivan utjecaj	68	27,3	70	28,1
pozitivan utjecaj	107	43,0	114	45,8
izrazito pozitivan utjecaj	23	9,2	22	8,8
Ukupno	249	100,0	249	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{107 + 23}{249} \times 100\% = 52,21\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{114 + 22}{249} \times 100\% = 54,62\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{52,21\% + 54,62\%}{2} = 53,41\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{20 + 31}{249} \times 100\% = 20,48\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{15 + 28}{249} \times 100\% = 17,27\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{20,48\% + 17,27\%}{2} = 18,88\%$$

Ispitanici bez prihoda od turizma

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na identitet mjesta	Autentičnost		Očuvanje tradicije, običaja i kulture	
	C1		C2	
	n	%	n	%
Turizam ima...				
izrazito negativan utjecaj	6	9,2	3	4,6
negativan utjecaj	9	13,8	5	7,7
niži negativan, niži pozitivan utjecaj	27	41,5	25	38,5
pozitivan utjecaj	19	29,2	29	44,6
izrazito pozitivan utjecaj	4	6,2	3	4,6
Ukupno	65	100,0	65	100,0

Pozitivan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{19 + 4}{65} \times 100\% = 35,38\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta – očuvanje tradicije, običaja i kulture (C2)

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{29 + 3}{65} \times 100\% = 49,23\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{35,38\% + 49,23\%}{2} = 42,31\%$$

Negativan utjecaj

Utjecaj turizma na identitet mjesta – autentičnost (C1)

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{6 + 9}{65} \times 100\% = 23,08\%$$

Utjecaj turizma na zadovoljstvo životom u mjestu – očuvanje tradicije, običaja i kulture

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{3 + 5}{65} \times 100\% = 12,31\%$$

Utjecaj turizma na identitet mjesta

% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta

$$= \frac{23,08\% + 12,31\%}{2} = 17,69\%$$

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na identitet mjesta - pozitivan utjecaj -	Ukupno	51,27%
	Prihod od turizma	53,41%
	Bez prihoda od turizma	42,31%
Utjecaj turizma na identitet mjesta - negativan utjecaj -	Ukupno	18,52%
	Prihod od turizma	18,88%
	Bez prihoda od turizma	17,69%

3.3.3 Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma

Specifični pokazatelji održivosti proširuju analizu obveznih pokazatelja i omogućuju dublji uvid u načine na koje stanovnici doživljavaju turistički razvoj. Za razliku od obveznih pokazatelja, koji mjere osnovne aspekte zadovoljstva turizmom i percepciju pritiska na prostor i resurse, specifični su usmjereni na šire društvene učinke turizma. Obuhvaćaju percepciju utjecaja turizma na kvalitetu života, na očuvanje identiteta mjesta te na razinu stresa povezanog s turističkom aktivnošću. Udio stanovnika pod stresom od turizma računa se **samo za one ispitanike koji su u posljednjih mjesec dana boravili u mjestu u kojem žive**, u ovom istraživanju takvih je bilo 260 (87,5%), a oni su procjenjivali deset tvrdnji o učestalosti stresa od turizma.

Varijabla **D2. Učestalost emotivnih reakcija povezanih s turizmom (od D2_1 do d2_10)**

- Rekodirane su varijable D2 4, 5, 7 i 8 (prema dokumentu Smjernice za provođenje istraživanja lokalnog stanovništva).
- Potom je kreirana nova varijabla **PSS** koja je nastala kao zbroj vrijednosti varijabla od D2_1 do D2_10.
- Varijabla predstavlja ukupni rezultat na skali percipiranog stresa (Perceived Stress Scale, PSS)

Ukupni rezultat na skali percipiranog stresa (Perceived Stress Scale, PSS)

Ispitanici	n	Minimum	Maksimum	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
Ukupno	253	1	36	17,47	4,49
Ostvaruju prihod od turizma	207	1	32	17,08	4,27
Bez prihoda od turizma	46	7	36	19,20	5,08

Nakon izgrađene nove varijable kreirana je ona koja je ispitanike podijelila u tri skupine s obzirom na intenzitet stresa od turizma:

Niska razina stresa	PSS rezultat od 0 do 13
Srednja razina stresa	PSS rezultat od 14 do 26
Visoka razina stresa	PSS rezultat od 27 do 40

Podatci za izračun

Razina stresa	Ukupan skup ispitanika		Ostvaruju prihod od turizma		Bez prihoda od turizma	
	n	%	n	%	n	%
Visoka	9	3,6	5	2,4	4	8,7
Umjerena	221	87,4	181	87,4	40	87,0
Niska	23	9,1	21	10,1	2	4,3
Ukupno	253	100,0	207	100,0	46	100,0

Formula za izračun

Formula za izračun % stanovnika pod visokim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 27 i 40}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 14 i 26}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod niskim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = \frac{\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 0 i 13}}{\text{ukupan broj ispitanika koji su na pitanje D1 odgovorili a)}} \times 100\%$$

Formula za izračun % stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = \% \text{ stanovnika pod visokim stresom} + \% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom}$$

Ukupan skup ispitanika

Stanovnici pod visokim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim stresom} = \frac{9}{253} \times 100\% = 3,56\%$$

Stanovnici pod umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = \frac{221}{253} \times 100\% = 87,35\%$$

Stanovnici pod niskim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = \frac{23}{253} \times 100\% = 9,09\%$$

Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = 3,56\% + 87,35\% = 90,91\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Stanovnici pod visokim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim stresom} = \frac{5}{207} \times 100\% = 2,42\%$$

Stanovnici pod umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = \frac{181}{207} \times 100\% = 87,44\%$$

Stanovnici pod niskim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = \frac{21}{207} \times 100\% = 10,14\%$$

Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = 2,42\% + 87,44\% = 89,86\%$$

Ispitanici bez prihoda od turizma

Stanovnici pod visokim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim stresom} = \frac{4}{46} \times 100\% = 8,70\%$$

Stanovnici pod umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = \frac{40}{46} \times 100\% = 86,96\%$$

Stanovnici pod niskim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = \frac{2}{46} \times 100\% = 4,35\%$$

Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom

$$\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = 8,70\% + 86,96\% = 95,65\%$$

Usporedba pokazatelja

Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom	Ukupno	90,91%
	Prihod od turizma	89,86%
	Bez prihoda od turizma	95,65%

3.4 Dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta

U ovom se dijelu analiziraju dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta koji pružaju širu sliku o složenosti odnosa između turizma i kvalitete života u zajednici. Rezultati se prikazuju na ukupnom uzorku te u usporedbi prema ostvarivanju prihoda od turizma.

3.4.1.1 Stav o smjeru razvoja turizma

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visoki prioritet} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanju P2}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P2}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: P2. Slijedi pitanje o smjerovima daljnjeg razvoja turizma u Vašem mjestu.

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma	Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice	Novi rekreacijski sadržaji	Organizacija novih zabavnih festivala
Visok prioritet	62	224	213
Niski prioritet	75	47	65
Ne treba ulagati	160	26	23
Ukupno	297	297	301

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (1) Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{62}{297} \times 100\% = 20,88\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (2) Novi rekreacijski sadržaji

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{224}{297} \times 100\% = 75,42\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (3) Organizacija novih zabavnih festivala

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{213}{301} \times 100\% = 70,76\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma	Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice	Novi rekreacijski sadržaji	Organizacija novih zabavnih festivala
Visok prioritet	51	186	179
Niski prioritet	50	31	44
Ne treba ulagati	134	20	15
Ukupno	235	237	238

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (1) Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{51}{235} \times 100\% = 21,70\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (2) Novi rekreacijski sadržaji

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{186}{237} \times 100\% = 78,48\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (3) Organizacija novih zabavnih festivala

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{179}{238} \times 100\% = 75,21\%$$

Ispitanici koji ne ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma	Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice	Novi rekreacijski sadržaji	Organizacija novih zabavnih festivala
Visok prioritet	11	38	34
Niski prioritet	25	15	20
Ne treba ulagati	26	6	8
Ukupno	62	59	62

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (1)

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (1) Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{11}{62} \times 100\% = 17,74\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (2) Novi rekreacijski sadržaji

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{38}{59} \times 100\% = 64,41\%$$

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma (3) Organizacija novih zabavnih festivala

% stanovnika koji smatraju da je određeni smjer daljnjeg razvoja turizma visok prioritet

$$= \frac{34}{62} \times 100\% = 54,84\%$$

Rang smjerova daljnjeg razvoja

Smjerovi daljnjeg razvoja turizma	Novi rekreacijski sadržaji	1.
	Organizacija novih zabavnih festivala	2.
	Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice	3.

3.4.1.2 Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom utjecaja turizma na promjene u prostoru} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 2 na pitanje P4a}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P4a}} \times 100\%$$

Potrebne varijable: P4. U kojoj mjeri smatrate da je turizam utjecao na promjene u prostoru (izgrađenost prostora, korištenje prostora za druge namjene)? P4.a. Smatrate li te promjene nečim pozitivnim ili negativnim? (samo ako je P4 > 1)

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Utjecaj turizma na promjene u prostoru	Izgrađenost prostora		Korištenje prostora za druge namjene	
	n	Smjer promjene	n	Smjer promjene
1 (nimalo)	23	81 (pozitivna)	29	81 (pozitivna)
2	25	189 (negativna)	28	173 (negativna)
3	54		63	
4	61		68	
5 (jako puno)	145		122	
Ukupno	308	270	310	254

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (2)

Utjecaj turizma na promjene u prostoru – izgrađenost prostora

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom utjecaja turizma na promjene u prostoru} = \frac{189}{270} \times 100\% = 70,00\%$$

Utjecaj turizma na promjene u prostoru – korištenje prostora za druge namjene

$$\% \text{ stanovnika s negativnom percepcijom utjecaja turizma na promjene u prostoru} = \frac{173}{254} \times 100\% = 68,11\%$$

3.4.1.3 Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neugodnim mirisima} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanju P5}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P5}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: P5. Predstavljaju li neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) veliki problem, mali problem ili uopće nisu problem?

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone	n	%
Veliki problem	120	38,6
Mali problem	67	21,5
Nije problem	101	32,5
Ne znam/ne mogu ocijeniti	23	7,4
Ukupno	311	100,0

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neugodnim mirisima} = \frac{120}{311} \times 100\% = 38,59\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	94	38,4	25	39,1
Mali problem	54	22,0	13	20,3
Nije problem	80	32,7	21	32,8
Ne znam/ne mogu ocijeniti	17	6,9	5	7,8
Ukupno	245	100,0	64	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neugodnim mirisima} = \frac{94}{245} \times 100\% = 38,37\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (3)

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih neugodnim mirisima} = \frac{25}{64} \times 100\% = 39,06\%$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone	Ukupno	38,59%
	Prihod od turizma	38,37%
	Bez prihoda od turizma	39,06%

3.4.1.4 Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika uznemirenih nemogućnošću pronalaska slobodnog parkirnog mjesta} = \frac{\text{broj ispitanika s odgovorom 1 na pitanju P6}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P6}} \times 100\%$$

Potrebna varijabla: P6. Predstavlja li pronalazak slobodnog parkirnog mjesta veliki problem, mali problem ili uopće nije problem

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	n	%
Veliki problem	160	51,4
Mali problem	60	19,3
Nije problem	56	18,0
Ne znam/ne mogu ocijeniti	35	11,3
Ukupno	311	100,0

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

% stanovnika uznemirenih nemogućnošću pronalaska slobodnog parkirnog mjesta

$$= \frac{160}{311} \times 100\% = 51,45\%$$

Ispitanici prema (ne)ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)		Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)	
	n	%	n	%
Veliki problem	132	53,9	28	43,8
Mali problem	48	19,6	11	17,2
Nije problem	42	17,1	14	21,9
Ne znam/ne mogu ocijeniti	23	9,4	11	17,2
Ukupno	245	100,0	64	100,0

Skupina 1 (Ostvaruju prihod od turizma)

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

% stanovnika uznemirenih nemogućnošću pronalaska slobodog parkirnog mjesta

$$= \frac{132}{245} \times 100\% = 53,88\%$$

Skupina 2 (Bez prihoda od turizma)

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (4)

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

% stanovnika uznemirenih nemogućnošću pronalaska slobodog parkirnog mjesta

$$= \frac{28}{64} \times 100\% = 43,75\%$$

Usporedba pokazatelja

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Ukupno	51,45%
	Prihod od turizma	53,88%
	Bez prihoda od turizma	43,75%

3.4.1.5 Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam znatno povećava cijene nekretnina} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 za element 1.}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P7.1}} \times 100\% \quad \text{itd.}$$

Potrebne varijable: P7. U kojoj mjeri smatrate da su se u Vašem mjestu u posljednjih pet godina zbog turizma povećale cijene: P7.1 Nekretnina, P7.2 Najma stanova, P7.3 Hrane i pića u trgovinama, P7.4 Cijene u restoranima/kafićima, P7.5 Rast ukupnih troškova života

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Povećanje cijena zbog turizma	Nekretnine	Najam stanova	Hrana i piće u trgovinama	Restorani /kafići	Rast ukupnih troškova života
1 Nimalo	2	3	7	2	3
2	1	1	5	2	0
3	15	12	29	5	6
4	126	137	122	121	117
5 Jako puno	154	133	142	168	171
Ne mogu ocijeniti	14	27	9	15	14
Ukupno	312	313	314	313	311
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)	89,74%	86,26%	84,08%	92,33%	92,60%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Utjecaj turizma na povećanje cijena – nekretnine

% stanovnika koji smatraju da turizam znatno povećava cijene

$$= \frac{126 + 154}{312} \times 100\% = 89,74\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Povećanje cijena zbog turizma	Nekretnine	Najam stanova	Hrana i piće u trgovinama	Restorani /kafići	Rast ukupnih troškova života
1 Nimalo	1	1	5	1	1
2	1	0	3	2	0
3	9	9	21	4	6
4	102	111	97	102	103
5 Jako puno	124	106	114	127	126
Ne mogu ocijeniti	9	19	7	11	9
Ukupno	246	246	247	247	245
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)	91,87%	88,21%	85,43%	92,71%	93,47%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Utjecaj turizma na povećanje cijena – nekretnine

% stanovnika koji smatraju da turizam znantno povećava cijene

$$= \frac{102 + 124}{246} \times 100\% = 91,87\%$$

Ispitanici koji ne ostvarivanju prihoda od turizma

Povećanje cijena zbog turizma	Nekretnine	Najam stanova	Hrana i piće u trgovinama	Restorani /kafići	Rast ukupnih troškova života
1 Nimalo	1	2	2	1	1
2	0	0	2	0	0
3	5	3	7	1	0
4	24	26	25	18	14
5 Jako puno	29	26	27	40	44
Ne mogu ocijeniti	5	8	2	4	5
Ukupno	64	65	65	64	64
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)	82,81%	80,00%	80,00%	90,63%	90,63%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (5)

Utjecaj turizma na povećanje cijena – nekretnine

% stanovnika koji smatraju da turizam znantno povećava cijene = $\frac{24 + 29}{64} \times 100\%$
 = 82,81%

Usporedba pokazatelja

Utjecaj turizma na povećanje cijena	Uzorak	Nekretnine	Najam stanova	Hrana i piće u trgovinama	Restorani /kafići	Rast ukupnih troškova života
	Ukupno	89,74%	86,26%	84,08%	92,33%	92,60%
	Prihod od turizma	91,87%	88,21%	85,43%	92,71%	93,47%
	Bez prihoda od turizma	82,81%	80,00%	80,00%	90,63%	90,63%

3.4.1.6 Zadovoljstvo dostupnošću odabranih javnih sadržaja

Formula za izračun

$$\% \text{ stanovnika zadovoljnih dostupnošću dječjih igrališta} = \frac{\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 za element 1}}{\text{ukupni broj ispitanika koji su odgovorili na pitanje P8.1}} \times 100\%$$

itd.

Potrebne varijable: P8. U kojoj mjeri ste zadovoljni dostupnošću javnih sadržaja u Vašem mjestu P8.1 Dječjih igrališta, P8.2 Uređenih zelenih površina, P8.3 Rekreativskih sadržaja (poput pješačkih i biciklističkih staza, trim staza, teretana), P8.4 Zabavnih sadržaja za slobodno vrijeme (kina, kazališta, koncerata), P8.5 Društvenih sadržaja za slobodno vrijeme (poput knjižnica, škola stranih jezika, tečajeva za odrasle), P8.6 Javnog prijevoza

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja	Dječja igrališta	Uređene zelene površine	Rekreativski sadržaji	Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	Javni prijevoz
U potpunosti nezadovoljan/na	98	103	71	128	138	89
Nezadovoljan/na	47	43	51	44	36	45
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	75	79	73	48	55	54
Zadovoljan/na	39	40	60	51	47	57
U potpunosti zadovoljan/na	43	43	51	37	30	58
Ne mogu ocijeniti	6	2	2	1	2	6
Ukupno	308	310	308	309	308	309
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)	26,62%	26,77%	36,04%	28,48%	25,00%	37,22%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja – dječja igrališta

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam znatno povećava cijene} = \frac{39 + 43}{308} \times 100\% = 26,62\%$$

Ispitanici koji ostvarivanju prihoda od turizma

Podatci za izračun

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja	Dječja igrališta	Uređene zelene površine	Rekreacijski sadržaji	Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	Javni prijevoz
U potpunosti nezadovoljan/na	68	78	54	98	104	72
Nezadovoljan/na	37	33	40	36	30	39
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	61	63	61	43	46	45
Zadovoljan/na	35	33	45	33	34	40
U potpunosti zadovoljan/na	39	37	42	33	28	43
Ne mogu ocijeniti	3	0	0	0	0	4
Ukupno	243	244	242	243	242	243
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)	30,45%	28,69%	35,95%	27,16%	25,62%	34,16%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja – dječja igrališta

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam znatno povećava cijene} = \frac{35 + 39}{243} \times 100\% = 30,45\%$$

Ispitanici koji ne ostvarivanju prihoda od turizma

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja	Dječja igrališta	Uređene zelene površine	Rekreacijski sadržaji	Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	Javni prijevoz
U potpunosti nezadovoljan/na	30	25	17	30	34	17
Nezadovoljan/na	10	10	11	8	6	6
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	12	16	12	4	9	9
Zadovoljan/na	4	6	14	17	11	16
U potpunosti zadovoljan/na	4	5	8	4	2	14
Ne mogu ocijeniti	3	2	2	1	2	2
Ukupno	63	64	64	64	64	64
Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)	12,70%	17,19%	34,38%	32,81%	20,31%	46,88%

Dodatni pokazatelj prihvatnog kapaciteta (6)

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja – dječja igrališta

$$\% \text{ stanovnika koji smatraju da turizam znantno povećava cijene} = \frac{4 + 4}{63} \times 100$$

$$= 12,70\%$$

Usporedba pokazatelja

Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja	Uzorak	Dječja igrališta	Uređene zelene površine	Rekreacijski sadržaji	Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	Javni prijevoz
	Ukupno	26,62%	26,77%	36,04%	28,48%	25,00%	37,22%
	Prihod od turizma	30,45%	28,69%	35,95%	27,16%	25,62%	34,16%
	Bez prihoda od turizma	12,70%	17,19%	34,38%	32,81%	20,31%	46,88%

3.4.1.7 Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnik

Formule za izračune

$$\text{Udio stanovnika kojima je turizam glavni izvor prihoda} = \frac{\text{Broj ispitanika kojima je turizam glavni izvor prihoda}}{\text{Ukupan broj ispitanika}} \times 100\%$$

Udio stanovnika kojima je turizam glavni ili dodatni izvor prihoda dobije se zbrajanjem pokazatelja *Udio lokalnog stanovništva kojima je turizam glavni izvor prihoda* i *Udio lokalnog stanovništva kojima je turizam dodatni izvor prihoda*.

Potrebna varijabla: P11. Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je kakav izvor prihoda.

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je	n	%
Glavni izvor prihoda	59	18,8
Dodatni izvor prihoda	190	60,5
Nemate nikakav prihod od turizma	65	20,7
Ukupno	314	100,0

Pokazatelj prihvatnog kapaciteta (7)

Osobna ovisnost o prihodima od turizma (glavni izvor)

$$\text{Udio stanovnika kojima je turizam glavni izvor prihoda} = \frac{59}{314} \times 100\% = 18,80\%$$

Osobna ovisnost o prihodima od turizma (dodatni izvor)

$$\text{Udio stanovnika kojima je turizam dodatni izvor prihoda} = \frac{190}{314} \times 100\% = 60,51\%$$

Osobna ovisnost o prihodima od turizma (glavni i dodatni)

$$\text{Udio stanovnika kojima je turizam izvor prihoda} = 18,80\% + 60,51\% = 79,31\%$$

3.4.1.8 Dodatni pokazatelji zadovoljstva turističkom ponudom destinacije

Potrebne varijable: P12. Zadovoljstvo potražnjom za boravkom u općini Pakoštane

Zadovoljstvo ponudom P13.1 koju gostima pruža općina Pakoštane, P13.2 kulturnih sadržaja, 13.3 Gastronomije, 13.4 Outdoor aktivnosti, 13.5 Događaja i manifestacija, 13.6 Ruralnog turizma 13. 7 Nautičkog turizma

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Zadovoljstvo ponudom	Pakoštane	Kulturnih sadržaja	Gastronomije	Outdoor aktivnosti	Događaja i manifestacija	Ruralnog turizma	Nautičkom ponudom
1 – U potpunosti nezadovoljan/na	38	34	28	34	34	41	38
2	32	41	30	37	34	37	35
3	83	71	69	74	66	81	80
4	107	109	120	104	113	95	91
5 – U potpunosti zadovoljan/na	55	61	68	64	68	60	70
Ukupno	315	316	315	313	315	314	314
Dodatni pokazatelj	51,43%	53,80%	59,68%	53,67%	57,46%	49,36%	51,27%

Dodatni pokazatelj

Zadovoljstvo turističkom ponudom destinacije – općina Pakoštane

$$\% \text{ zadovoljnih stanovnika s turističkom ponudom destinacije} = \frac{107 + 55}{315} \times 100\% = 51,43\%$$

Ukupan skup ispitanika

Podatci za izračun

Zadovoljstvo potražnjom za boravkom u općini Pakoštane	n
1 – U potpunosti nezadovoljan/na	28
2	24
3	76
4	116
5 – U potpunosti zadovoljan/na	71
Ukupno	315
Dodatni pokazatelj	59,37%

Dodatni pokazatelj

Zadovoljstvo potražnjom za boravkom u općini Pakoštane

% zadovoljnih stanovnika s turističkom potražnje za destinacijom

$$= \frac{116 + 71}{315} \times 100\% = 59,37\%$$

3.4.1.9 Dodatni pokazatelji održivosti i razvoja destinacije

Potpoglavlje prikazuje deskriptivne podatke za niz dodatnih varijabli koje upotpunjuju analizu stavova lokalnog stanovništva o turizmu. Obuhvaćaju motiviranost za rad u turizmu, spremnost na prilagodbu identiteta, udio dohotka iz turizma, percepciju utjecaja turizma na infrastrukturu i okoliš, procjenu građevinskog potencijala te doprinos Parka prirode Vransko jezero privlačnosti destinacije. Ovi pokazatelji nisu dio obveznog nacionalnog istraživanja, ali pružaju vrijedne uvide za oblikovanje Plana upravljanja destinacijom Pakoštane.

Motiviranost za rad u turizmu

Koliko ste osobno motivirani za rad u turizmu?	Ukupni %	Ostvaruju prihod od turizma	Ne ostvaruju prihod od turizma
Uopće nisam motiviran/a	29	9	20
Slabo sam motiviran/a	22	16	5
Djelomično sam motiviran/a	97	83	14
Prilično sam motiviran/a	111	91	19
Vrlo sam motiviran/a	53	49	4
Ukupno	312	248	62
Udio motiviranih za rad u turizmu	52,56%	56,45%	37,10%
Udio nisko motiviranih za rad u turizmu	16,35%	10,08%	40,32%

Koliki dio svog identiteta, običaja i načina života biste bili spremni prilagoditi ili žrtvovati radi razvoja turizma i turističke zarade?

Žrtvovanje radi turizma	Ukupan skup	Spremnost na žrtvovanje
Iznimno malo	23	Niska
Malo	34	18,27%
Niti puno, niti malo	114	
Puno	115	Visoka
Iznimno puno	26	45,19
Ukupno	312	

Koliki postotak ukupnog dohotka vašeg kućanstva dolazi izravno ili neizravno iz turizma?

Postotak ukupnog dohotka iz turizma	Ukupan skup %	Udio
0 %	29	Bez prihoda iz turizma 9,24%
Do 10 %	23	Umjereni prihodi iz turizma 43,63%
11 – 25 %	34	
26 – 50 %	80	
51 – 75 %	87	Većinski prihodi iz turizma 39,81%
76 – 100 %	38	
Ne znam/ne želim odgovoriti	23	
Ukupno	314	

Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture u općini Pakoštane (vodoopskrba, odvodnja, prometnice, javna rasvjeta itd.)?

Zadovoljstvo razvojem komunalne infrastrukture	Ukupan skup %	Udio
Izrazito negativno	53	Nezadovoljni 25,40%
Negativno	26	
Nema utjecaja	79	
Pozitivno	134	Zadovoljni 49,20%
Izrazito pozitivno	19	
Ukupno	311	

Stanje prirode i okoliša u općini Pakoštane

Stanje prirode i okoliša	Ukupan skup %
Izrazito negativno	53
Negativno	53
Nema utjecaja	55
Pozitivno	105
Izrazito pozitivno	45
Ukupno	311

Koliko, prema vašem mišljenju, još ima građevinskog potencijala za nove, rekonstruirane ili dograđene turističke objekte u općini Pakoštane?

Građevinski potencijal	Ukupan skup %	Potencijal
Nikakav	85	Nizak
Mali	78	59,06%
Umjeren	73	
Velik	29	Visok
Iznimno velik	11	14,49%
Ukupno	276	

Što mislite, koliko Park prirode Vransko jezero pridonosi turističkoj privlačnosti mjesta?

Doprinos Parka prirode Vransko jezero privlačnosti mjesta	Ukupan skup %	Udio
Uopće ne pridonosi	62	Zanemariv resurs
Slabo pridonosi	73	49,27%
Umjereno pridonosi	64	
Znatno pridonosi	50	Znatan razvojni
Iznimno pridonosi	25	resurs 27,37%
Ukupno	274	

3.5 Izračun pokazatelja po zonama

Zadovoljstvo razvojem turizma lokalnog stanovništva

Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u destinaciji	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
U potpunosti nezadovoljan/na	15	3	2	0
Nezadovoljan/na	19	11	6	5
Niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	45	27	11	27
Zadovoljan/na	68	22	4	16
U potpunosti zadovoljan/na	14	6	1	0
Ukupno	161	69	24	48
<i>% stanovnika zadovoljnih turizmom</i>	50,93%	40,58%	20,83%	33,33%

Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Utjecaj turizma na svakodnevni život u destinaciji (na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično)	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Smanjuje kvalitetu života	21	5	5	8
Pomaže u održanju kvalitete života	58	29	14	20
Pomaže u unapređenju kvalitete života	72	27	3	17
Nema nikakav učinak	10	8	1	4
Ukupno	161	69	23	49
<i>% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života</i>	80,75%	81,16%	73,91%	75,51%

Utjecaj turizma na izgled destinacije

Utjecaj turizma na izgled destinacije	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Puno ružnije	16	5	2	2
Ružnije	20	9	6	4
Niti ružnije, niti ljepše	41	19	10	19
Ljepše	66	29	5	21
Puno ljepše	18	7	0	2
Ukupno	161	69	23	48
<i>% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije</i>	52,17%	52,17%	21,74%	47,92%

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora i prikladnost korištenja za potrebe stanovnika	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Puno manje	20	5	3	4
Manje	24	12	9	5
Niti manje, niti više	45	25	9	22
Više	58	22	3	16
Puno više	12	4	0	1
Ukupno	159	68	24	48
<i>% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora</i>	43,48%	37,68%	13,04%	35,42%

Utjecaj turizma na iritaciju razinom buke u vrijeme turističke sezone

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Veliki problem	37	6	7	4
Mali problem	39	34	13	14
Nije problem	85	28	4	30
Ukupno	161	68	24	48
<i>% stanovnika uznemirenih bukom</i>	22,98%	8,82%	29,17%	8,33%

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na život u destinaciji	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Puno lošiji	17	4	1	2
Lošiji	26	13	10	6
Niti lošiji, niti bolji	41	20	8	11
Bolji	61	28	4	23
Puno bolji	16	4	1	7
Ukupno	161	69	24	49
<i>% stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije</i>	26,71%	24,64%	45,83%	16,33%

Utjecaj turizma na iritaciju neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone

Iritacija neprimjereno odloženog otpada tijekom turističke sezone	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Veliki problem	116	26	16	11
Mali problem	22	29	7	18
Nije problem	23	12	1	20
Ukupno	161	67	24	49
<i>% stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom</i>	72,05%	38,81%	66,67%	22,45%

Utjecaj turizma na iritaciju gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Veliki problem	108	17	11	12
Mali problem	29	34	11	16
Nije problem	24	18	2	20
Ukupno	161	69	24	48
<i>% stanovnika uznemirenih gužvom u prometu</i>	67,08%	24,64%	45,83%	25,00%

Utjecaj turizma na iritaciju gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Veliki problem	49	14	9	8
Mali problem	40	33	13	25
Nije problem	72	21	2	16
Ukupno	161	68	24	49
<i>% stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama javnim površinama</i>	30,43%	20,59%	37,50%	16,33%

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Veliki problem	99	25	13	12
Mali problem	29	16	8	6
Nije problem	15	23	1	17
Ne znam/ne mogu ocijeniti	16	4	2	12
Ukupno	159	68	24	47
<i>% stanovnika uznemirenih nemogućnošću pronalaska slobodog parkirnog mjesta</i>	62,26%	36,76%	54,17%	25,53%

Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnik

Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je	Pakoštane	Drage	Vrgada	Vrana
Glavni izvor prihoda	38	16	2	1
Dodatni izvor prihoda	104	42	14	24
Nemate nikakav prihod od turizma	19	11	7	23
Ukupno	161	69	23	48
<i>Udio stanovnika kojima je turizam glavni izvor prihoda</i>	23,60%	23,19%	8,70%	2,08%
<i>Udio stanovnika kojima je turizam izvor prihoda</i>	88,20%	84,06%	69,57%	52,08%

4 ZAKLJUČAK

Provedeno istraživanje pokazalo je da lokalno stanovništvo općine Pakoštane u značajnoj mjeri prepoznaje važnost turizma za gospodarski i društveni život zajednice, no istovremeno ukazuje i na određene izazove povezane s intenzitetom turističkog razvoja.

Opća razina zadovoljstva turizmom u općini Pakoštane može se ocijeniti umjerenom. Zadovoljstvo razvojem turizma iskazuje 42,5% ispitanika, pri čemu su stavovi izrazito uvjetovani gospodarskom povezanošću kućanstava s turizmom. Stanovnici koji ostvaruju prihode od turizma iskazuju značajno višu razinu zadovoljstva (45,6%), dok u skupini koja nema prihode od turizma prevladava neutralan ili negativan stav (29,2% zadovoljnih). Ova razlika jasno upućuje na to da percepcija koristi od turizma snažno oblikuje opći stav prema njegovom razvoju.

Pozitivni učinci turizma uočeni su ponajprije u dimenziji gospodarskog doprinosa i unapređenja kvalitete života. Gotovo 79% ispitanika smatra da turizam pridonosi održanju ili unapređenju kvalitete života, a slično visok udio vidi ga kao čimbenik gospodarskog blagostanja. Turizam se također prepoznaje kao element koji pozitivno djeluje na izgled mjesta i očuvanje identiteta, tradicije i kulture. Više od polovice stanovnika smatra da turizam ima pozitivan učinak na autentičnost i kulturni identitet mjesta, što potvrđuje percepciju da turistički razvoj nije u suprotnosti s lokalnim vrijednostima.

Negativni učinci turizma očituju se u percepciji gužvi, pritiska na infrastrukturu i okoliš te rasta troškova života. Više od polovice ispitanika ističe prometne gužve i otežano pronalaženje parkirnog mjesta kao značajan problem, a više od 56% navodi odlaganje otpada tijekom sezone kao izvor nezadovoljstva. Buka i gužve na javnim površinama također se prepoznaju kao izvori iritacije, iako u manjoj mjeri. Velika većina stanovnika primjećuje rast cijena, osobito u ugostiteljstvu i na tržištu nekretnina, što predstavlja važan izazov za dugoročnu održivost turizma i kvalitetu života.

Socio-demografski uvidi dodatno naglašavaju razlike u percepciji. Stanovnici koji ostvaruju prihode od turizma pokazuju veći stupanj zadovoljstva i manju razinu stresa, dok su oni bez prihoda kritičniji i češće doživljavaju turizam kao izvor pritisaka. Gotovo 91% stanovnika procjenjuje da su pod umjerenim ili visokim stresom zbog turizma, pri čemu je ta razina izraženija kod onih koji nisu gospodarski povezani s turizmom.

Specifičnosti za Pakoštane očituju se u snažnoj gospodarskoj povezanosti zajednice s turizmom – više od tri četvrtine stanovnika ostvaruje prihode od turizma, većinom kroz dodatne izvore. Park prirode Vransko jezero prepoznaje se kao važan razvojni resurs destinacije, dok se razvoj novih rekreacijskih sadržaja i kulturnih manifestacija ističe kao prioritetan smjer budućeg razvoja

turizma. Većina stanovnika pokazuje i relativno visoku motiviranost za rad u turizmu, što potvrđuje značaj ove djelatnosti za lokalni identitet i gospodarstvo.

Zaključno, može se istaknuti da turizam u općini Pakoštane donosi znatne koristi lokalnoj zajednici, osobito u gospodarskoj dimenziji i očuvanju identiteta, ali istodobno generira niz izazova koji se očituju u prostornim i infrastrukturnim pritiscima, rastu troškova života i opterećenju javnih resursa. Održivi razvoj destinacije zahtijeva stoga ravnotežu između daljnjeg unapređenja turističke ponude i očuvanja kvalitete života lokalnog stanovništva, uz poseban naglasak na uključivanje onih skupina koje ne ostvaruju izravne koristi od turizma.

4.1 Sažetak pokazatelja

Zadovoljstvo razvojem turizma		Ukupno	42,54%
		Prihod od turizma	45,56%
		Bez prihoda od turizma	29,23%
Turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika		Ukupno	78,73%
		Prihod od turizma	84,34%
		Bez prihoda od turizma	56,92%
Utjecaj turizma na	Izgled destinacije	Ukupno	48,41%
		Prihod od turizma	51,41%
		Bez prihoda od turizma	35,94%
	Korištenje javnog prostora	Ukupno	37,50%
		Prihod od turizma	39,68%
		Bez prihoda od turizma	28,57%
	Iritaciju razinom buke	Ukupno	19,43%
		Prihod od turizma	18,22%
		Bez prihoda od turizma	24,62%
	Pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane	Ukupno	27,22%
		Prihod od turizma	26,91%
		Bez prihoda od turizma	29,23%
	Iritaciju neprimjereno odloženim otpadom	Ukupno	56,05%
		Prihod od turizma	57,90%
		Bez prihoda od turizma	50,77%
	Iritaciju gužvom u prometu	Ukupno	50,48%
		Prihod od turizma	50,20%
		Bez prihoda od turizma	53,13%
	Iritaciju gužvom i specifično gužvama	Ukupno	28,89%

	na ulicama/javnim površinama	Prihod od turizma	27,02%
		Bez prihoda od turizma	36,92%
	Kvalitetu života lokalnog stanovništva	Ukupno	77,71%
		Prihod od turizma	84,27%
		Bez prihoda od turizma	51,56%
	Zadovoljstvo životom u mjestu	Ukupno	50,36%
		Prihod od turizma	51,81%
		Bez prihoda od turizma	46,15%
	Identitet mjesta - pozitivan utjecaj -	Ukupno	51,27%
		Prihod od turizma	53,41%
		Bez prihoda od turizma	42,31%
	Identitet mjesta- negativan utjecaj -	Ukupno	18,52%
		Prihod od turizma	18,88%
		Bez prihoda od turizma	17,69%
	Stanovnici pod visokim ili umjerenim stresom	Ukupno	90,91%
Prihod od turizma		89,86%	
Bez prihoda od turizma		95,65%	
Smjerovi daljnjeg razvoja turizma	Novi rekreacijski sadržaji	1.	
	Organizacija novih zabavnih festivala	2.	
	Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice	3.	
Iritacija neugodnim mirisima tijekom turističke sezone	Ukupno	38,59%	
	Prihod od turizma	38,37%	
	Bez prihoda od turizma	39,06%	
Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Ukupno	51,45%	
	Prihod od turizma	53,88%	
	Bez prihoda od turizma	43,75%	

Utjecaj turizma na povećanje cijena	Uzorak	Nekretnine	Najam stanova	Hrana i piće u trgovinama		Restorani /kafići	Rast ukupnih troškova života
	Ukupno	89,74%	86,26%	84,08%		92,33%	92,60%
	Prihod od turizma	91,87%	88,21%	85,43%		92,71%	93,47%
	Bez prihoda od turizma	82,81%	80,00%	80,00%		90,63%	90,63%
Zadovoljstvo dostupnošću javnih sadržaja	Uzorak	Dječja igrališta	Uređene zelene površine	Rekreacijski sadržaji	Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	Javni prijevoz
	Ukupno	26,62%	26,77%	36,04%	28,48%	25,00%	37,22%
	Prihod od turizma	30,45%	28,69%	35,95%	27,16%	25,62%	34,16%
	Bez prihoda od turizma	12,70%	17,19%	34,38%	32,81%	20,31%	46,88%

PRILOG – UPITNIK

Istraživanje zadovoljstva stanovnika općine Pakoštane turizmom u mjestu

---

Poštovani,

u tijeku je nacionalno prikupljanje podataka o [zadovoljstvu lokalnog stanovništva sa stanjem turizma u općini Pakoštane](#) te provodimo prikupljanje Vaših stajališta o turizmu našeg mjesta. Ljubazno Vas molimo da izdvojite 5 minuta za anonimni upitnik te iskreno odgovorite na postavljena pitanja. Vaši zbirni odgovori bit će uključeni u Plan upravljanja našom destinacijom.

Srdačan pozdrav,

Turistička zajednica općine Pakoštane

Logic: Show/hide trigger exists.

1) [Imate li stalno prebivalište u općini Pakoštane?](#)

da

ne

Logic: Hidden unless: #1 Question "[Imate li stalno prebivalište u općini Pakoštane?](#)" is one of the following answers ("da")

2) [Mjesto u kojem boravite:](#)

Pakoštane

Drage

Vrgada

Vrana

3) [Koliko ste dugo stanovnik općine Pakoštane?](#)

manje od 1 godine

od 1 do 5 godina

od 6 do 10 godina

više od 10 godina

4) [Spol:](#)

muškarac

žena

ne želim se izjasniti

5) [Dob u godinama:](#)

manje od 18

18 do 25

26 do 35

36 do 45

46 do 55

56 do 65

66 do 75

76 i više

6) [Obrazovanje:](#)

srednja škola ili niže

- viša škola
- fakultet i viši stupnjevi
- bez odgovora/ne želim odgovoriti

7) Mjesečna primanja Vašeg kućanstva su:

- do 500 €
- 501 – 1.000 €
- 1.001 – 1.500 €
- 1.501 – 2.000 €
- 2.001 – 3.000 €
- 3.001 – 4.000 €
- 4.001 – 5.000 €
- 5.001 € i više
- ne znam/ne želim odgovoriti

8) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - u potpunosti nezadovoljan/na	2 - nezadovoljan/na	3 - niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	4 - zadovoljan/na	5 - u potpunosti zadovoljan/na
Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u općini Pakoštane?					

9) Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:

- glavni izvor prihoda
- dodatni izvor prihoda
- nemate nikakav prihod od turizma

10) Razmislite **kako sve turizam utječe na svakodnevni život u općini Pakoštane** – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. **Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da turizam u općini Pakoštane:**

- smanjuje kvalitetu života
- pomaže u održanju kvalitete života
- pomaže u unapređenju kvalitete života
- nema nikakav učinak

11) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno ružnije	2 - ružnije	3 - niti ružnije, niti ljepše	4 - ljepše	5 - puno ljepše
Kako turistički razvoj utječe na izgled općine Pakoštane – postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše?					

12) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno manje	2 - manje	3 - niti manje, niti više	4 - više	5 - puno više
Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u općini Pakoštane, je li turizam javni prostor (gradske ulice i trgovi, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?					

13) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - puno lošiji	2 - lošiji	3 - niti lošiji, niti bolji	4 - bolji	5 - puno bolji
Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u općini Pakoštane zbog toga lošiji ili bolji?					

14) Kada pomislite na život u općini Pakoštane tijekom turističke sezone, [predstavlja li:](#)

	veliki problem	mali problem	nije problem
buka			
neprimjereno odlaganje otpada			
gužva u prometu			
gužva na ulicama/javnim površinama			

15) Razmislite [kako sve turizam utječe na svakodnevni život u općini Pakoštane](#) – na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. [Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da turizam u općini Pakoštane:](#)

- smanjuje kvalitetu života
- pomaže u održanju kvalitete života
- pomaže u unapređenju kvalitete života
- nema nikakav učinak

16) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5:

	1 - u potpunosti nezadovoljan/na	2 - nezadovoljan/na	3 - niti nezadovoljan/na, niti zadovoljan/na	4 - zadovoljan/na	5 - u potpunosti zadovoljan/na
Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u općini Pakoštane					

17) Dodijelite izjavi ocjenu od 1 do 5. **Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na:**

	1 - turizam ima izrazito negativan utjecaj	2 - turizam ima negativan utjecaj	3 - turizam ima niti negativan, niti pozitivan utjecaj	4 - turizam ima pozitivan utjecaj	5 - turizam ima izrazito pozitivan utjecaj
duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost					
očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta					

Logic: Show/hide trigger exists.

18) **Jeste li posljednjih mjesec dana većinom boravili u mjestu u kojem živite?**

da

ne

19) **Koliko ste osobno motivirani za rad u turizmu?**

uopće nisam motiviran/a

slabo sam motiviran/a

djelomično sam motiviran/a

prilično sam motiviran/a

vrlo sam motiviran/a

20) **Koliki dio svog identiteta, običaja i načina života biste bili spremni prilagoditi ili žrtvovati radi razvoja turizma i turističke zarade?**

iznimno malo

malo

niti puno, niti malo

puno

iznimno puno

21) **Koliko ste zadovoljni ukupnom turističkom:**

gdje je 1 - u potpunosti nisam zadovoljan/na, a 5 - u potpunosti sam zadovoljan/na

	1	2	3	4	5
ponudom koju gostima pružaju općini Pakoštane					
potražnjom za boravkom u općini Pakoštane					

22) **Kako biste ocijenili zadovoljstvo turističkom ponudom u općini Pakoštane u sljedećim kategorijama:**

gdje je 1 - u potpunosti nisam zadovoljan/na, a 5 - u potpunosti sam zadovoljan/na

	1	2	3	4	5
Kulturna ponuda					
Gastronomija					
Outdoor aktivnosti					
Događaji i manifestacije					
Ponuda ruralnog turizma					
Nautička ponuda					

23) Koliki postotak ukupnog dohotka vašeg kućanstva dolazi izravno ili neizravno iz turizma?

- 0 %
- do 10 %
- 11 – 25 %
- 26 – 50 %
- 51 – 75 %
- 76 – 100 %
- ne znam/ne želim odgovoriti

24) Kako turizam utječe na:

	1 – turizam ih znatno smanjuje	2 – turizam ih smanjuje	3 – turizam nema utjecaj	4 – turizam ih povećava	5 – turizam ih znatno povećava	n.a. nemogu ocijeniti
cijene proizvoda u trgovinama u općini Pakoštane						
cijene nekretnina u općini Pakoštane						
cijene najma stanova u općini Pakoštane						
cijene u ugostiteljstvu						
rast ukupnih troškova života						

25) Kako turizam utječe na:

	1 – izrazito negativno	2 – negativno	3 – nema utjecaja	4 – pozitivno	5 – izrazito pozitivno
razvoj komunalne infrastrukture u općini Pakoštane (vodoopskrba, odvodnja, prometnice, javna rasvjeta itd.)?					
stanje prirode i okoliša u općini Pakoštane					

26) Kada pomislite na život u svojem mjestu tijekom turističke sezone, predstavljaju li sljedeći navodi veliki izvor iritacije, mali izvor iritacije ili uopće nisu izvor iritacije?

	Veliki izvor iritacije	Mali izvor iritacije	Nije izvor iritacije	Ne znam/ne mogu ocijeniti
Neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije)				
Pronalaženje parkirnog mjesta				

27) Koliko, prema vašem mišljenju, još ima građevinskog potencijala za nove, rekonstruirane ili dograđene turističke objekte u općini Pakoštane?

- ( ) nikakav
- ( ) mali
- ( ) umjeren
- ( ) velik
- ( ) iznimno velik

28) Što mislite, koliko Park prirode Vransko jezero pridonosi turističkoj privlačnosti mjesta?

- ( ) 1 – uopće ne pridonosi
- ( ) 2 – slabo pridonosi
- ( ) 3 – umjereno pridonosi
- ( ) 4 – znatno pridonosi
- ( ) 5 – iznimno pridonosi

29) Slijedi pitanje o smjerovima daljnjeg razvoja turizma u Vašem mjestu.

Ima li svaki od sljedećih smjerova turističkog razvoja visoki, srednji ili niski prioritet, ili u to uopće ne treba ulagati:

	Visoki prioritet	Niski prioritet	Ne treba ulagati
Povećanje broja vezova za jahte i jedrilice			
Novi rekreacijski sadržaji poput biciklističkih staza			
Organizacija novih zabavnih festivala			

30) U kojoj mjeri ste zadovoljni dostupnošću sljedećih javnih sadržaja u Vašem mjestu:

Za ocjenu zadovoljstva koristite ocjene od 1 do 5, gdje je 1 - u potpunosti nezadovoljan/na, a 5 - u potpunosti zadovoljan/na

	1	2	3	4	5	ne mogu ocijeniti
Dječjih igrališta						
Uređenih zelenih površina						
Rekreacijskih sadržaja (poput pješačkih i biciklističkih staza, trim staza, teretana)						
Zabavnih sadržaja za slobodno vrijeme (kina, kazališta, koncerata)						
Društvenih sadržaja za slobodno vrijeme (poput knjižnica, škola stranih jezika, tečajeva za odrasle)						
Javnog prijevoza						

31) U kojoj mjeri smatrate da je turizam utjecao na promjene u prostoru općine Pakoštane: dodjeljujući ocjene od 1 = 'Nimalo' do 5 = 'Jako puno'

	1 (nimalo)	2	3	4	5 (jako puno)
izgrađenost prostora					
korištenje prostora za druge namjene					

32) Smatrate li te promjene nečim pozitivnim ili negativnim?

	pozitivne promjene	negativne promjene
izgrađenost prostora		
korištenje prostora za druge namjene		

Logic: Hidden unless: #18 Question "Jeste li posljednjih mjesec dana većinom boravili u mjestu u kojem živite? " is one of the following answers ("da")

33) I posljednji set pitanja. Molimo Vas da navedete koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali ili razmišljali na određeni način zbog turizma u Vašem mjestu. Ne pokušavajte brojati koliko ste se puta osjećali na određeni način, već odaberite odgovor koji se čini kao *razumna procjena*.

Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana:

	nikad	skoro nikad	ponekad	prilično često	vrlo često
osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?					
zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?					
zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?					
bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?					
imali dojam da se turizam u Vašem mjestu razvija onako kako vi želite?					
osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?					
bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Vašem mjestu?					
imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?					
ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?					
imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?					

Hvala Vam!

Zahvaljujemo na sudjelovanju i Vašim iskrenim odgovorima.

Sažetak Izvještaja o zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom općine Pakoštane

Ključne informacije o istraživanju

Istraživanje o stavovima lokalnog stanovništva općine Pakoštane o utjecaju turizma provedeno je prema metodologiji Ministarstva turizma i sporta s ciljem procjene percepcije održivosti i kvalitete života u kontekstu turističkog razvoja. Rezultati su prikazani kroz četiri skupine pokazatelja: obvezne i specifične pokazatelje održivosti te obavezne i dodatne pokazatelje prihvatnog kapaciteta.

Podatci su prikupljeni tijekom turističke sezone 2025. godine na području općine Pakoštane, obuhvaćajući četiri prostorne zone: Pakoštane, Drage, Vrgada i Vrana. Analiza je provedena na uzorku od 505 ispitanika, među kojima su stanovnici koji ostvaruju prihod od turizma (n = 352) i stanovnici bez turističkih prihoda (n = 153). Rezultati su prikazani kroz obvezne i specifične pokazatelje održivosti, pokazatelje prihvatnog kapaciteta te dodatne pokazatelje razvoja destinacije.

Sažetak ključnih nalaza

Obvezni i specifični pokazatelji održivosti

Zadovoljstvo turizmom: ukupno 42,5% zadovoljnih; viši udio među stanovnicima s prihodom od turizma (45,6%) nego bez prihoda (29,2%).

Kvaliteta života: pozitivnu percepciju utjecaja turizma iskazuje 77,7% stanovnika (s prihodom od turizma 84,3%; bez prihoda od turizma 51,6%). Zadovoljstvo životom u mjestu iznosi 50,6% (s prihodom od turizma 51,8%; bez prihoda od turizma 46,2%).

Identitet mjesta: prevladava pozitivan učinak turizma (ukupno 51,3%; s prihodom od turizma 53,4%; bez prihoda od turizma 42,3%), uz nizak udio negativnih percepcija (ukupno 18,5%).

Stres od turizma: većina je u umjerenom ili visokom stresu (ukupno 90,9%; s prihodom 89,9%; bez prihoda 95,7%), pri čemu je visoki stres rijedak (3,6% ukupno).

Pokazatelji prihvatnog kapaciteta

Slijedi sažeti prikaz ključnih nalaza o učincima turizma na svakodnevicu, prostor, cijene, javne sadržaje i razvojne prioritete lokalne zajednice, s istaknutim razlikama između kućanstava koja ostvaruju prihode od turizma i onih bez takvih prihoda.

Tablica. Sažetak pokazatelja prihvatnog kapaciteta

Pokazatelj	Opis / Sažetak rezultata
Blagostanje i svakodnevica	78,7% stanovnika vidi turizam kao faktor koji održava ili unapređuje kvalitetu života (s prihodom od turizma 84,3%; bez prihoda od turizma 56,9%).
Izgled i javni prostor	48,4% smatra da turizam čini mjesto ljepšim; 37,5% procjenjuje da je korištenje javnog prostora prikladnije za potrebe stanovnika (niže kod kućanstava bez prihoda od turizma).
Opterećenja	Buka smeta 19,4% stanovnika; gužve u prometu 50,5%; gužve na ulicama 28,9%; neprimjereno odložen otpad 56,1%.
Apartmanizacija	Negativno je doživljava 27,2% stanovnika (bez većih razlika po skupinama).
Cjenovni pritisci	Velika većina vidi snažan rast cijena zbog turizma: nekretnine 89,7%; najam 86,3%; trgovine 84,1%; ugostiteljstvo 92,3%; ukupni troškovi života 92,6%.
Prioriteti razvoja	Najviši prioritet su novi rekreacijski sadržaji (75,4%) i zabavni festivali (70,8%); povećanje broja nautičkih vezova ima nizak prioritet (20,9%).
Promjene u prostoru	Oko 70% stanovnika percipira negativan utjecaj turizma na izgrađenost i korištenje prostora.
Javni sadržaji	Zadovoljstvo je nisko–umjereno; najbolje su ocijenjeni rekreacijski sadržaji (36,0%) i javni prijevoz (37,2%).
Ekonomska ovisnost o turizmu	Turizam je izvor prihoda za 79,3% kućanstava (glavni 18,8%; dodatni 60,5%).
Zadovoljstvo ponudom	51–60% stanovnika zadovoljno je turističkom ponudom (potražnja 59,4%; gastronomija 59,7%; događanja 57,5%).
Infrastruktura i okoliš	Razvoj komunalne infrastrukture procjenjuje se pretežno pozitivno (~49% pozitivno, ~25% negativno); stanje okoliša uravnoteženo (otprilike polovica pozitivno, trećina negativno).
Vransko jezero	Doprinos privlačnosti percipira se podijeljeno, oko polovice vidi slab do zanemariv doprinos, dok približno trećina ističe znatan razvojni potencijal.

Strateški uvid i preporuke

Rezultati pokazuju da lokalno stanovništvo općine Pakoštane turizam prepoznaje kao važan pokretač gospodarskog i društvenog razvoja, ali i kao izvor infrastrukturnih, prostornih i cjenovnih izazova. Udio stanovnika s prihodom od turizma bitno oblikuje percepciju koristi i troškova turizma, što potvrđuje važnost uključivanja šire zajednice u raspodjelu ekonomskih koristi i donošenje razvojnih odluka.

Za održiv i uravnotežen razvoj destinacije preporučuje se:

- proaktivno upravljanje prostornim i infrastrukturnim kapacitetima, osobito u središnjim i obalnim zonama s najvećim pritiscima;
- razvoj rekreacijskih, kulturnih i društvenih sadržaja koji pridonose kvaliteti života lokalnog stanovništva tijekom cijele godine;
- jačanje modela participativnog upravljanja turizmom, kako bi se povećalo povjerenje i zajedničko donošenje odluka između javnog sektora, gospodarstva i stanovnika;
- diverzifikacija ponude i gospodarstva, s naglaskom na valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa, posebno Parka prirode Vransko jezero;
- sustavno praćenje socioekonomskih učinaka turizma kroz redovita istraživanja lokalne percepcije i kvalitete života.

Zaključna poruka istraživanja

Dugoročna održivost destinacije temeljit će se na partnerstvu između stanovnika, lokalne uprave i turističkog sektora, uz zajedničku viziju turizma koji unapređuje životnu kvalitetu i čuva prepoznatljiv identitet Pakoššana.